

Mission SAMRATH

Holidays

Homework

Class: 6th to 8th
Subject : Maths

SCERT, PUNJAB

Homework from Mission SAMRATH Worksheets

Q1: ਮਿਸ਼ਨ ਸਮਰੱਥ ਦੀ ਬੁਕਲੈਟ ਵਿੱਚੋਂ 1 ਤੋਂ 10 ਵਰਕਸ਼ੀਟਾਂ ਹੱਲ ਕਰੋ।

In Mission SAMRATH Booklet: Try to solve worksheet 1 to worksheet 10

Q2: ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਲਿੰਕ ਤੇ ਕਲਿਕ ਕਰਕੇ ਇਹਨਾਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਕਰੋ

Click on the following link and do these activities with your family members:

1. [Jive da naam, uve di kimat](#)
2. [Sankhya Chakar](#)

Q3: ਛੁੱਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਡਾਇਰੀ ਲਿਖਣ ਦੀ ਆਦਤ ਪਾਉ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੋਣਾ, ਟੀ.ਵੀ ਦੇਖਣਾ, ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਾ, ਖੇਡਣਾ, ਪੜ੍ਹਣਾ ਆਦਿ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਸਮਾਂ ਨੋਟ ਕਰੋ।

Develop a habit of diary writing in your holidays. On one usual day note the amount of time spent by you in different activities like sleeping, watching T.V., helping your parents, playing, studying etc.

ਲੜੀ ਨੰ.	ਗਤੀਵਿਧੀ	ਸਮਾਂ (ਘੰਟਿਆਂ ਵਿੱਚ)/ Time (in hours)
1	ਸੋਣਾ/ sleeping	
2	ਟੀ.ਵੀ ਦੇਖਣਾ/ watching T.V	
3	ਮਾਂ ਬਾਪ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਾ/ helping parents	
4	ਖੇਡਣਾ/ playing	
5	ਪੜ੍ਹਣਾ/ studying	
6	ਕਸਰਤ ਕਰਨਾ/ Yoga	
7	ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ/ using mobile phone	

Q4: ਤੁਹਾਡੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਚੱਕਰ ਦੇ ਆਕਾਰ ਦੀਆਂ 5 ਵਸਤੂਆਂ ਲੱਭੋ।

Find five objects in your house which are of circular shape.

Project Work

Q5: ਆਪਣੇ ਘਰ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦਾ ਬਜਟ ਬਣਾਓ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੱਦ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰੋ:

ਮੱਦ	ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਖਰਚਾ
ਸਬਜੀ ਅਤੇ ਫੱਲ ਦਾ ਖਰਚਾ	
ਦੁੱਧ ਦਾ ਖਰਚਾ	
ਮਕਾਨ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਦਾ ਖਰਚਾ	
ਆਣ-ਜਾਣ ਦਾ ਖਰਚਾ	
ਕੱਪੜਿਆਂ ਦਾ ਖਰਚਾ	
ਖਾਨ ਪੀਣ (ਰਾਸ਼ਨ) ਦਾ ਖਰਚਾ	
ਸਟੇਸ਼ਨਰੀ ਦਾ ਖਰਚਾ	
ਪੈਟਰੋਲ/ ਡੀਜਲ ਦਾ ਖਰਚਾ	
ਦਵਾਈਆਂ ਦਾ ਖਰਚਾ	
ਪਾਣੀ ਦਾ ਬਿੱਲ	
ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਬਿੱਲ	
ਮਨੋਰੰਜਨ	
ਕੁੱਲ ਖਰਚਾ	

ਤੁਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਕੁੱਲ ਖਰਚ ਵਿੱਚ 1500 ਰੁਪਏ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਇਹ ਕਟੌਤੀ ਤੁਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਕਰੋਗੇ? 1500 ਰੁਪਏ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਇਹ ਸਾਰਣੀ ਦੁਬਾਰਾ ਬਣਾਉ।

ਨੋਟ: ਇਸ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਵੱਡੇ ਭੈਣ ਭਰਾ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ

ਮਿਸ਼ਨ ਸਮਰੱਥ
ਵਰਕਸ਼ੀਟ -1
ਆਓ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਖੇਡੀਏ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1:

ਫਲਾਂ ਨੂੰ ਗਿਣੋ ਅਤੇ ਸਹੀ ਸੰਖਿਆ ਤੇ ਚੱਕਰ ਲਗਾਉ।

Count and circle the number of fruits in each box.

 6 5 7 8	 3 4 5 6
 1 2 3 4	 9 8 10 2
 9 6 10 2	 5 2 9 8
 10 3 8 2	 1 10 5 9

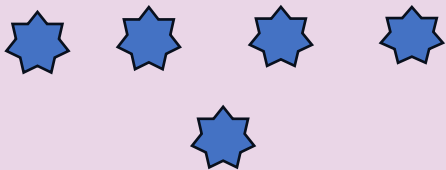
ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 : ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਚਿੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਗਿਣੋ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਗਿਣਤੀ ਨਾਲ ਮਿਲਾਨ ਕਰੋ:

Count the following pictures and match with the correct number:

4	
5	
2	
6	
7	
3	

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3: ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਚਿੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਗਿਣ ਕੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਨੀਚੇ ਦਿੱਤੇ ਗੋਲ ਚੱਕਰ ਨੂੰ ਭਰੋ।

Fill the circle given under the correct number of the given figures.

8	7	6	5
☐	☐	☐	☐

2	3	4	5
☐	☐	☐	☐

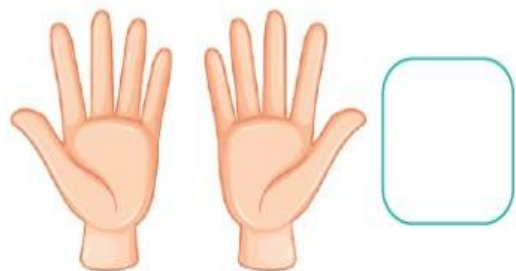
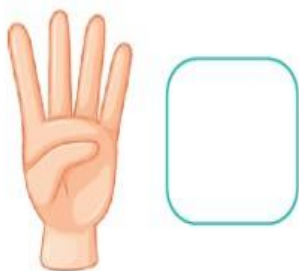
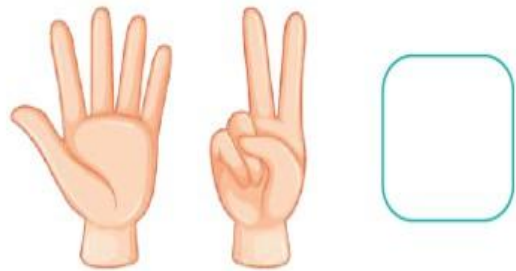
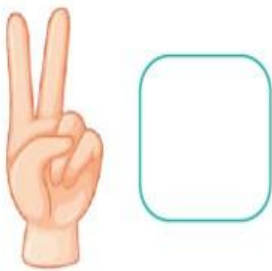
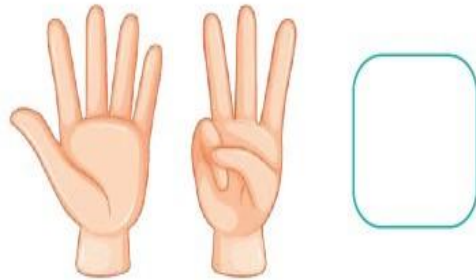
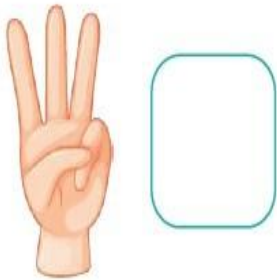
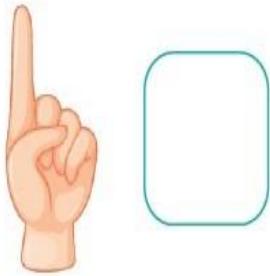

9	8	3	4
☐	☐	☐	☐

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1:

Count the fingers and write the number.

ਉਂਗਲਾਂ ਨੂੰ ਗਿਣੋ ਅਤੇ ਸੰਖਿਆ ਲਿਖੋ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2: ਪੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਗਿਣੋ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਨੂੰ ਬਾਕਸ ਅੰਦਰ ਲਿਖੋ।

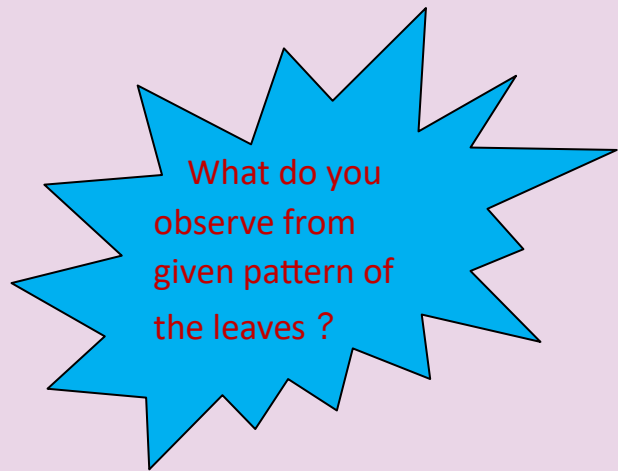
Count the leaves and write their number in box.

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਥਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਖਿਆ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ

Write the following statements in number form.

1. ਜਿੰਦਰ ਕੋਲ ਦਸ ਰੁਪਏ ਹਨ

Jinder has ten rupees.

10 ਰੁਪਏ
10 Rupees

2. ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਕੋਲ ਅੱਠ ਗਾਵਾਂ ਹਨ

A family has eight cows

.....ਗਾਵਾਂ
.....cows

3. ਪ੍ਰੀਤੀ ਨੇ ਪੰਜ ਮੀਟਰ ਕੱਪੜਾ ਖਰੀਦਿਆ

Preeti bought five meters of cloth.

..... ਮੀਟਰ
.....meter

4. ਜੀਤੀ ਨੇ ਦੋ ਲੀਟਰ ਦੁੱਧ ਖਰੀਦਿਆ

Jiti bought two litres of milk.

..... ਲੀਟਰ
..... Litre

ਮਿਸ਼ਨ ਸਮਰੱਥ
 ਵਰਕਸ਼ੀਟ -3
 ਆਓ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਖੇਡੀਏ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1: ਸਾਰਣੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਚਿੱਤਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਸੰਖਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਚਿੱਤਰ ਬਣਾਓ:

Draw the pictures as given in box

ਚਿੱਤਰ Picture	ਸੰਖਿਆ Number	ਸੰਖਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਚਿੱਤਰ Pictures as per number
	2	
	4	
	6	
	8	

“ਪੂਜਾ, ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਦੋ
 ਟੋਫੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋਨੋ
 ਟੋਫੀਆਂ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੇ
 ਦਿੱਤੀਆਂ ਦੱਸੋ ਮੇਰੇ ਕੋਲ
 ਕਿੰਨੀਆਂ ਟੋਫੀਆਂ
 ਬਚੀਆਂ ?”

ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀ

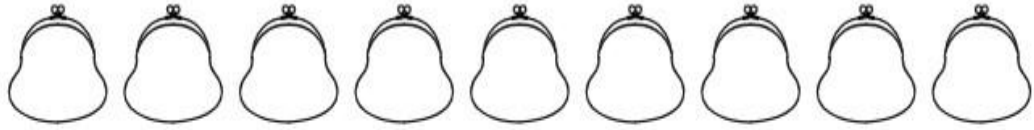
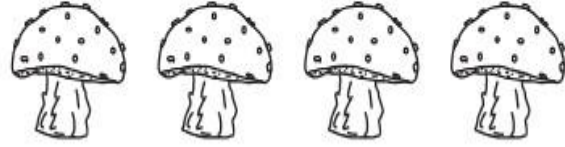
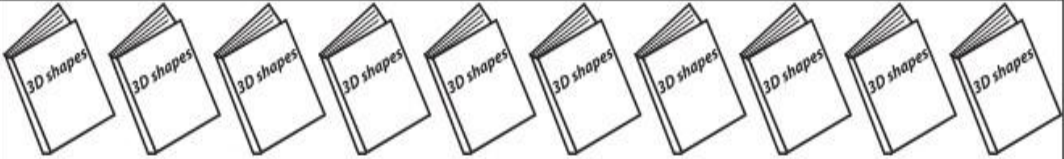

ਹਾਂ, ਕੋਈ ਵੀ
 ਨਹੀ, ਭਾਵ
 ਸਿਫਰ(0)

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2: ਗਿਣੇ ਅਤੇ ਰੰਗ ਭਰੋ।

Count and colour.

6	
3	
8	
2	
5	
7	
9	
1	

- 4 ਤੋਂ ਅਗਲੀ ਸੰਖਿਆ _____ ਹੈ। Next number of 4 is _____
- 7 ਤੋਂ ਪਿਛਲੀ ਸੰਖਿਆ _____ ਹੈ। Number before 7 is _____
- ਅਗਲੀ ਸੰਖਿਆ ਨੂੰ **ਅਗੇਤਰ** ਅਤੇ ਪਿਛਲੀ ਸੰਖਿਆ ਨੂੰ **ਪਿਛੇਤਰ** ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। Next number is called **successor** and previous number is called **predecessor**.

ਮਿਸ਼ਨ ਸਮਰੱਥ
ਵਰਕਸ਼ੀਟ -4
ਆਓ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਖੇਡੀਏ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 : ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਉ:

Answer the following Questions

- ਇੱਕ ਅੰਕ ਦੀਆਂ ਕੁੱਲ _____ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਹਨ।
Total one digit numbers are _____.
- ਇੱਕ ਅੰਕ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸੰਖਿਆ _____ ਹੈ।
The greatest one digit number is _____.
- ਇੱਕ ਅੰਕ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਸੰਖਿਆ _____ ਹੈ।
The smallest one digit number is _____.
- ਸੰਖਿਆ 2 ਦੀ ਅਗੇਤਰ ਸੰਖਿਆ _____ ਹੈ।
Successor of 1 is _____.
- ਸੰਖਿਆ 3 ਦੀ ਪਿਛੇਤਰ ਸੰਖਿਆ _____ ਹੈ।
Predecessor of 3 is _____.

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2: ਹਰੇਕ ਬਾਕਸ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸੰਖਿਆ ਉੱਤੇ ਗੋਲਾ ਲਗਾਓ:

Circle the greatest number in each box

2	5	1	7	6
7	8	4	6	3
3	2	7	6	8
1	6	3	4	0
7	9	5	1	4
2	8	3	7	9
7	3	4	1	6
8	4	2	5	9

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3:

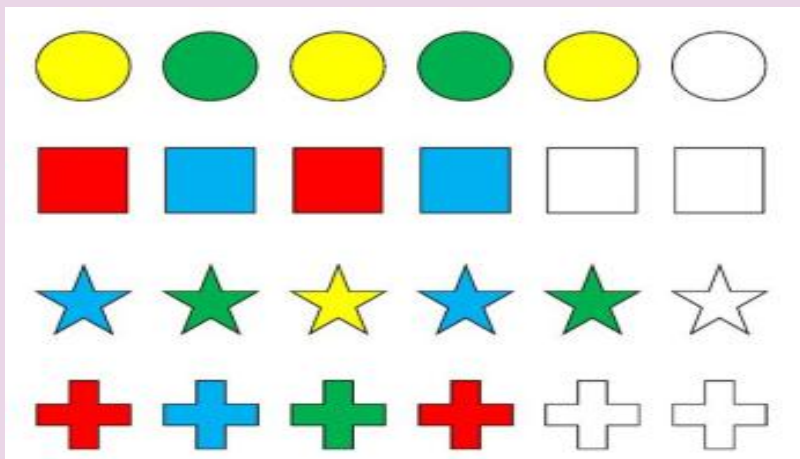
ਸਮਝੋ ਅਤੇ ਹੱਲ ਕਰੋ/ Solve by understanding

5 , 6 , __ , __ , 9 , __ , __ , __
__ , 11 , __ , __ , __ , 15 , __ , 17
7 , __ , __ , __ , 11 , __ , 13 , __
__ , 5 , __ , __ , __ , 9 , __ , 11
__ , __ , 3 , __ , 5 , 6 , __ , __
13 , __ , __ , __ , 17 , 18 , __ , __
__ , 12 , 13 , __ , 15 , __ , __ , __
__ , 1 , __ , __ , __ , __ , 6 , 7
9 , __ , __ , __ , 13 , __ , __ , 16
12 , 13 , __ , __ , __ , 17 , __ , __

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4:

ਦਿੱਤੇ ਨਮੂਨੇ ਨੂੰ ਸਮਝ ਕੇ ਰੰਗ ਭਰੋ।

Colour by understanding the given pattern:

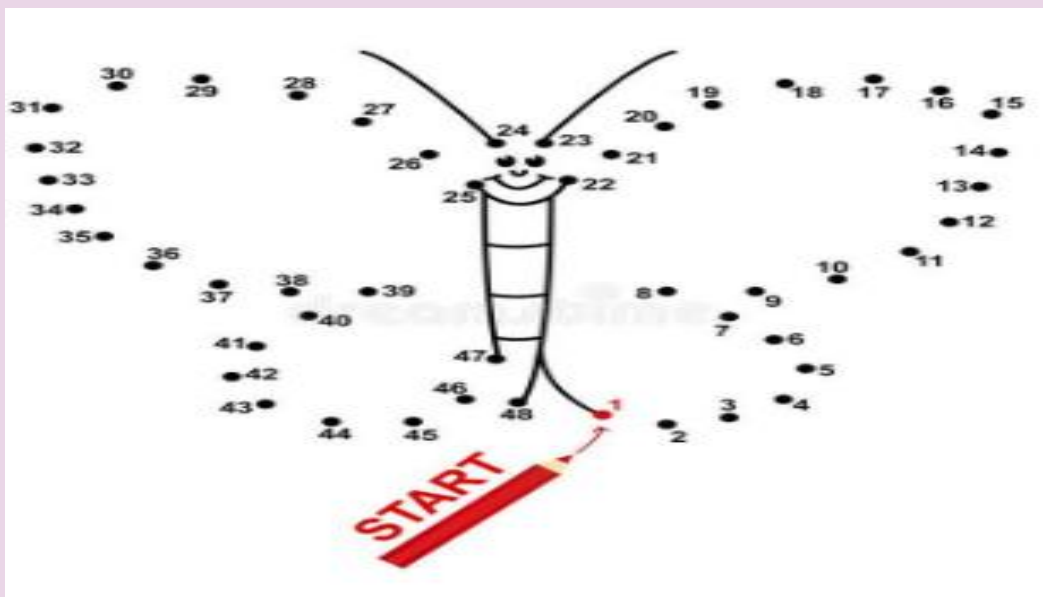
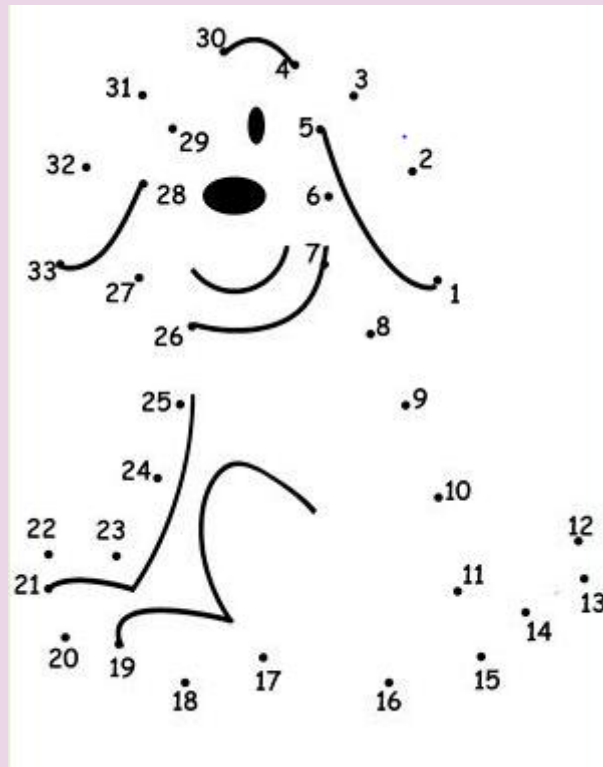
ਮਿਸ਼ਨ ਸਮਰੱਥ

ਵਰਕਸ਼ੀਟ -5

ਆਓ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਖੇਡੀਏ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1: ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਬਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਵੱਧਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾਉ।

Join the given numbers in ascending order.

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2: ਬੰਡਲ ਅਤੇ ਤੀਲੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਅਤੇ ਮਿਆਰੀ ਰੂਪ, ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਵਿੱਚ ਭਰੋ। (1 ਬੰਡਲ = 10 ਤੀਲੀਆਂ)

After understanding the concept of bundles and sticks, write the expanded and standard form of a number in the blank. (1 Bundle=10 Sticks)

ਬੰਡਲ	ਅਤੇ	ਤੀਲੀਆਂ	=	ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਰੂਪ	=	ਮਿਆਰੀ ਰੂਪ
(Bundles)		(Sticks)		(Expanded Form)		(Standard Form)

	ਅਤੇ		=	40 + 3	=	43
	ਅਤੇ		= +	=
	ਅਤੇ		=+.....	=
	ਅਤੇ		= +	=

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3: ਸੰਖਿਆ ਬੁਝੋ? Guess the number?

(1 ਬੰਡਲ = 10 ਤੀਲੀਆਂ) (1 Bundle=10 Sticks)

7 ਬੰਡਲ ਅਤੇ 3 ਤੀਲੀਆਂ = ...73...	7 Bundle and 3 Sticks = ...73...
6 ਬੰਡਲ ਅਤੇ 2 ਤੀਲੀਆਂ =	6 Bundle and 2 Sticks =
2 ਬੰਡਲ ਅਤੇ 0 ਤੀਲੀਆਂ =	2 Bundle and 0 Sticks =
5 ਬੰਡਲ ਅਤੇ 9 ਤੀਲੀਆਂ =	5 Bundle and 9 Sticks =
6 ਬੰਡਲ ਅਤੇ 0 ਤੀਲੀਆਂ =	6 Bundle and 0 Sticks =
7 ਬੰਡਲ ਅਤੇ 1 ਤੀਲੀਆਂ =	7 Bundle and 1 Sticks =

ਮਿਸ਼ਨ ਸਮਰੱਥ
 ਵਰਕਸ਼ੀਟ -6
 ਆਓ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਖੇਡੀਏ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1: ਰੰਗ ਦੇ ਬਾਕਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸੰਖਿਆ ਨਾਲ ਭਰੋ।

Fill the coloured box by suitable number.

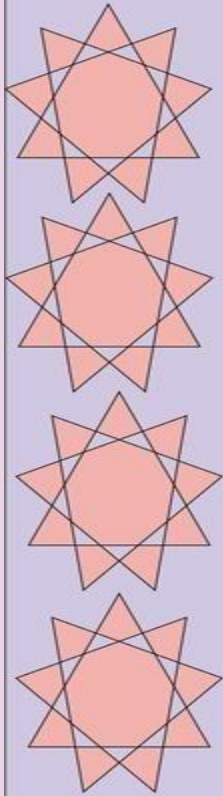
9	+	6	=		-	6	=	9
+		-						
		4	+		+	3	=	12
=		=		-				
10	-		=	8				
				=				
				13				

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2:

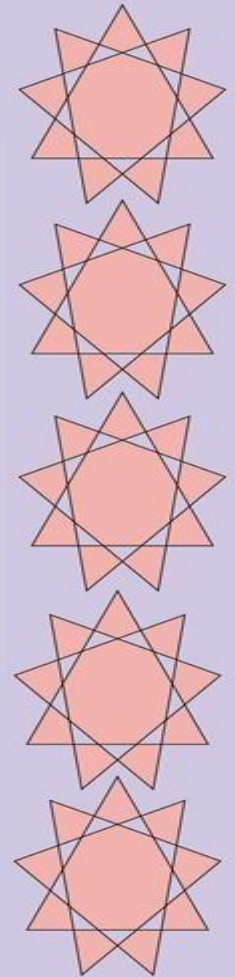
ਸਮਝੋ ਅਤੇ ਹੱਲ ਕਰੋ/ Solve by understanding

6	+		=	14	20	-	12	=	
+		+		+	+		+		+
	+	9	=	16	25	-		=	13
=		=		=	=		=		=
13	+		=			-		=	

Fun Math Puzzle

9	+	3	=	
+		-		+
6	-		=	4
=		=		=
	+	1	=	16

Solve the above puzzle

ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੀ ਪਹੇਲੀ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰੋ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 :- ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਹੱਲ ਕਰੋ।

$$\begin{array}{r} 6 \\ + 5 \\ \hline \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 7 \\ + 3 \\ \hline \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8 \\ - 0 \\ \hline \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 9 \\ - 9 \\ \hline \\ \hline \end{array}$$

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-5:

1) ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਭਰੋ: Fill in the blanks.

I. $5+7=$ _____

II. $9-6=$ _____

III. $15-3=$ _____

2) ਹੱਲ ਕਰੋ: Solve.

I. 5 ਵਿੱਚ 8 ਜੋੜੋ। Add 8 in 5

II. 10 ਵਿੱਚ 6 ਜੋੜੋ। Add 6 in 10

III. 9 ਵਿੱਚੋਂ 7 ਘਟਾਉ। Subtract 7 from 9

IV. 14 ਵਿੱਚੋਂ 8 ਘਟਾਉ। Subtract 8 from 14

3) ਜਿੰਦਰ ਕੋਲ 12 ਰੁਪਏ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਉਸਨੇ 5 ਰੁਪਏ ਦਾ ਇੱਕ ਗੁਬਾਰਾ ਖਰੀਦ ਲਿਆ ਤੇ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਰੁਪਏ ਦਾ ਇੱਕ ਪੈਨ ਖਰੀਦ ਲਿਆ। ਪੈਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਪਤਾ ਕਰੋ।

Jindal has 12 rupees. If he bought a balloon for Rs. 5 and a pen with the remaining money. Find the cost of the pen.

4) ਜੀਤੀ ਕੋਲ 15 ਸਕੈਚ ਪੈਨ ਸਨ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 6 ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਏ। ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੇ ਉਸਨੂੰ 10 ਸਕੈਚ ਪੈਨ ਹੋਰ ਦੇ ਦਿੱਤੇ। ਦੱਸੋ ਜੀਤੀ ਕੋਲ ਕਿੰਨੇ ਸਹੀ ਸਕੈਚ ਪੈਨ ਬਚੇ? Jiti had 15 sketch pens of which 6 got damaged. Her father gave 10 more sketch pens to her. Tell how many good sketch pens are left with her.

Q1: ਮਿਸ਼ਨ ਸਮਰੱਥ ਦੀ ਬੁਕਲੈਟ ਵਿੱਚੋਂ 11 ਤੋਂ 20 ਵਰਕਸ਼ੀਟਾਂ ਹੱਲ ਕਰੋ

In Mission SAMRATH Booklet: Try to solve worksheet 11 to worksheet 20

Q2: ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਲਿੰਕ ਤੇ ਕਲਿਕ ਕਰਕੇ ਇਹਨਾਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਕਰੋ

Click on the following link and do these activities with your family members:

1. [Taadi Chutki](#)
2. [Dugna Karo](#)

Q3: ਛੁੱਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਡਾਇਰੀ ਲਿਖਣ ਦੀ ਆਦਤ ਪਾਉ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੋਣਾ, ਟੀ.ਵੀ ਦੇਖਣਾ, ਮਾਂ ਬਾਪ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਾ, ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਸਮਾਂ ਨੋਟ ਕਰੋ। Develop a habit of diary writing in your holidays. On one usual day note the amount of time spent by you in different activities like sleeping, watching T.V., helping your parents etc.

ਗਤੀਵਿਧੀ	ਸਮਾਂ (ਘੰਟਿਆਂ ਵਿੱਚ) Time (in hours)	ਸਮਾਂ (ਮਿੰਟਾਂ ਵਿੱਚ) Time (in minutes)
1) ਸੋਣਾ/ sleeping		
2) ਟੀ.ਵੀ ਦੇਖਣਾ/ watching T.V		
3) ਮਾਂ ਬਾਪ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਾ/ helping parents		
4) ਖੇਡਣਾ/ playing		
5) ਪੜ੍ਹਣਾ/ studying		
6) ਕਸਰਤ ਕਰਨਾ/ Yoga		
7) ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ/ using mobile phone		

Q4: ਤੁਹਾਡੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਚੱਕਰ ਦੇ ਆਕਾਰ ਦੀਆਂ 5 ਵਸਤੂਆਂ ਲੱਭੋ।

Find five objects in your house which are of circular shape.

Q5: ਤੁਹਾਡੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਵਰਗ ਦੇ ਆਕਾਰ ਦੀਆਂ 5 ਵਸਤੂਆਂ ਲੱਭੋ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਪਰਿਮਾਪ ਪਤਾ ਕਰੋ।

Find five objects in your house which are of square shape and measure its perimeter.

Project Work

Q6: ਆਪਣੇ ਘਰ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦਾ ਬਜਟ ਬਣਾਓ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੱਦ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੋ:

ਮੱਦ	ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਖਰਚਾ
ਸਬਜੀ ਅਤੇ ਫੱਲ ਦਾ ਖਰਚਾ	
ਦੁੱਧ ਦਾ ਖਰਚਾ	
ਮਕਾਨ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਦਾ ਖਰਚਾ	
ਆਣ-ਜਾਣ ਦਾ ਖਰਚਾ	
ਕੱਪੜਿਆਂ ਦਾ ਖਰਚਾ	
ਖਾਨ ਪੀਣ (ਰਾਸ਼ਨ) ਦਾ ਖਰਚਾ	
ਸਟੇਸ਼ਨਰੀ ਦਾ ਖਰਚਾ	
ਪੈਟਰੋਲ/ ਡੀਜਲ ਦਾ ਖਰਚਾ	
ਦਵਾਈਆਂ ਦਾ ਖਰਚਾ	
ਪਾਣੀ ਦਾ ਬਿੱਲ	
ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਬਿੱਲ	
ਮਨੋਰੰਜਨ	
ਕੁੱਲ ਖਰਚਾ	

ਤੁਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਕੁੱਲ ਖਰਚ ਵਿੱਚ 1500 ਰੁਪਏ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਇਹ ਕਟੌਤੀ ਤੁਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਕਰੋਗੇ? 1500 ਰੁਪਏ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਇਹ ਸਾਰਣੀ ਦੁਬਾਰਾ ਬਣਾਉ।

ਨੋਟ: ਇਸ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਵੱਡੇ ਭੈਣ ਭਰਾ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ

ਮਿਸ਼ਨ ਸਮਰੱਥ
ਵਰਕਸ਼ੀਟ-1
ਆਓ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਖੇਡੀਏ!!

ਪ੍ਰਸ਼ਨ: ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਹੱਲ ਕਰੋ।

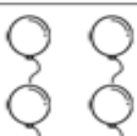

Solve by understanding the given symbol.

	=	1		=	2		=	3
	+		+		=	<input type="text"/>		
	+		-		=	<input type="text"/>		
	+		+		=	<input type="text"/>		
	-		+		=	<input type="text"/>		
	+		+		=	<input type="text"/>		

	$6 - 1 =$	<input type="text"/>
	$8 - 2 =$	<input type="text"/>
	$5 - 2 =$	<input type="text"/>
	$3 - 1 =$	<input type="text"/>
	$9 - 4 =$	<input type="text"/>
	$6 - 3 =$	<input type="text"/>

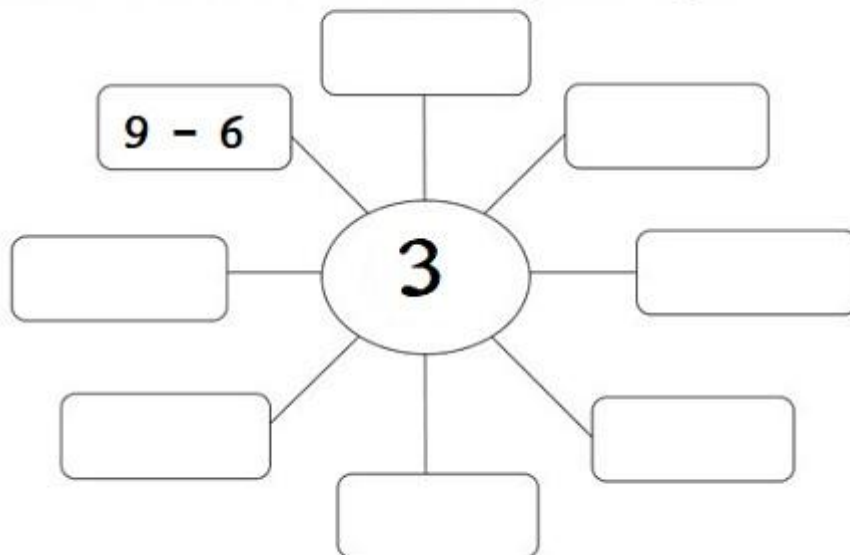
ਪ੍ਰਸ਼ਨ: ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਹੱਲ ਕਰੋ।

Solve by understanding the given symbol.

	+		=	<input type="text"/>	+	<input type="text"/>	=	<input type="text"/>
	+		=	<input type="text"/>	+	<input type="text"/>	=	<input type="text"/>
	+		=	<input type="text"/>	+	<input type="text"/>	=	<input type="text"/>
	+		=	<input type="text"/>	+	<input type="text"/>	=	<input type="text"/>
	+		=	<input type="text"/>	+	<input type="text"/>	=	<input type="text"/>

ਪ੍ਰਸ਼ਨ: ਕਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੱਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ 3 ਬਣੇਗਾ?

Que : Find two numbers which when subtracted gives result 3 ?

ਮਿਸ਼ਨ ਸਮਰੱਥ
ਵਰਕਸ਼ੀਟ-2
ਆਓ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਖੇਡੀਏ!!

ਪ੍ਰਸ਼ਨ: ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਹੱਲ ਕਰੋ।

Solve by understanding the given symbol.

	-		=	<input type="text"/>
	-		=	<input type="text"/>
	-		=	<input type="text"/>
	-		=	<input type="text"/>

ਪ੍ਰਸ਼ਨ: ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਹੱਲ ਕਰੋ।

Solve by understanding the given symbol.

<input type="text"/>	+	4	=	5
<input type="text"/>	-	3	=	3
<input type="text"/>	+	3	=	10
<input type="text"/>	-	2	=	4

ਪ੍ਰਸ਼ਨ: ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਹੱਲ ਕਰੋ।

Solve by understanding the given symbol.

$$34 - 13 = \boxed{}$$

$$88 - 66 = \boxed{}$$

$$79 - 40 = \boxed{}$$

$$26 - 14 =$$

ਪ੍ਰਸ਼ਨ: ਪਤਾ ਕਰੋ ਤੁਹਾਡੇ ਦੋਸਤਾਂ ਦਾ ਘਰ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਕਿੰਨੀ ਦੂਰ ਹੈ?

Find how far your friend's house is from school ?

ਦੋਸਤਾਂ ਦਾ ਨਾਂ	ਘਰ ਤੋਂ ਸਕੂਲ ਦੀ ਦੂਰੀ
Friend's name	Distance from house to school

ਪ੍ਰਸ਼ਨ: ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਹੱਲ ਕਰੋ।

Solve by understanding the given symbol.

 = 0 = 3 = 1 = 6

$$\text{lemon} \times \text{orange} =$$

$$\text{orange} \times \text{orange} =$$

$$\text{apple} \times \text{apple} =$$

$$\text{orange} \times \text{apple} =$$

$$\text{lemon} \times \text{orange} =$$

$$\text{lemon} \times \text{lemon} =$$

$$\text{lemon} \times \text{apple} =$$

$$\text{lemon} \times \text{apple} =$$

ਮਿਸ਼ਨ ਸਮਰੱਥ
ਵਰਕਸ਼ੀਟ-3
ਆਓ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਖੇਡੀਏ!!

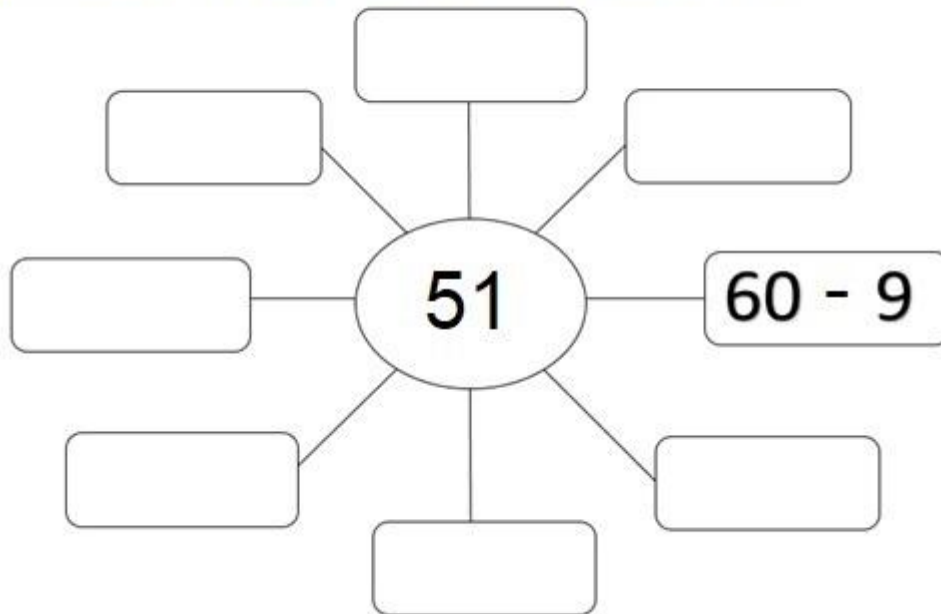
ਪ੍ਰਸ਼ਨ: ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਹੱਲ ਕਰੋ।

Solve by understanding the given symbols.

12	+		=	36			
		÷		÷			+
	-		=	4			23
x		=		=		÷	=
		6			x	5	=
=						=	
56		20	-		=	11	3
		+		x			x
84	÷		=				13
		=		=			=
				63	-		=

ਪ੍ਰਸ਼ਨ: ਕਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੌਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ 51 ਬਣੇਗਾ?

Que : Find two numbers which when subtracted gives result 51?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਤਰਨਜੀਤ ਕੋਲ 62 ਬੰਟੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਸਨੇ 31 ਬੰਟੇ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੇ। ਦੱਸੋ ਹੁਣ ਤਰਨਜੀਤ ਕੋਲ ਕਿੰਨੇ ਬੰਟੇ ਹਨ?

Taranjit had 62 marbles, and she gave 31 marbles to her friend. How many marbles does Taranjit have now?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਇੱਕ ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ 45 ਸੇਬ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 19 ਸੇਬ ਕੱਢ ਲਏ ਗਏ। ਦੱਸੋ ਹੁਣ ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਕਿੰਨੇ ਸੇਬ ਹਨ?

There are 45 apples in a box, and 19 of them are picked, how many apples are still in the box?

ਮਿਸ਼ਨ ਸਮਰੱਥ

ਵਰਕਸ਼ੀਟ-4
ਆਓ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਖੇਡੀਏ!!

ਪ੍ਰਸ਼ਨ: ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਹੱਲ ਕਰੋ ਅਤੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉ।

Solve by understanding the symbols and match the given numbers :

$11 + 23$	62	$66 - 30$
$36 + 26$	87	$51 - 17$
$52 + 35$	36	$75 - 13$
$12 + 24$	34	$99 - 12$

ਸਮਝੋ ਅਤੇ ਹੱਲ ਕਰੋ। Solve by understanding.

Math game

$1 + 2 = 3$	7	4	2	6	8		
$5 - 3 = 2$	9	8	1	4	7	8	2
	6	7	2	0	1	5	6
	5	1	8	4	4	3	
	5	1	6	2	3	5	2
	3	7	2	9	4	1	
	8	5	4	3	7	6	

ਪ੍ਰਸ਼ਨ: ਇੱਕ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ 55 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਨ। ਅਗਲੇ ਸਾਲ 37 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਕੂਲ ਛੱਡ ਗਏ। ਦੱਸੋ ਹੁਣ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਨ?

There were 55 students in a school. The next year 37 students left the school. Now, how many students are there in school?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ: ਇੱਕ ਟੱਬ ਵਿੱਚ 75 ਲੀਟਰ ਪਾਣੀ ਹੈ। ਹੁਸ਼ਰਾਜ ਨੇ ਉਸ ਟੱਬ ਵਿੱਚ 34 ਲੀਟਰ ਹੋਰ ਪਾਣੀ ਪਾ ਦਿੱਤਾ। ਦੱਸੋ ਹੁਣ ਟੱਬ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਲੀਟਰ ਪਾਣੀ ਹੋਵੇਗਾ?

There is 75 litres of water in a tub. Hushraj added 34 litres of water. Now, how much water is in tub?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ: ਰੁਕਸਾਰ ਨੇ 15 ਰੁਪਏ ਦਾ ਚਾਕਲੇਟ ਅਤੇ 26 ਰੁਪਏ ਦੇ ਚਿਪਸ ਖਰੀਦੇ। ਉਸ ਨੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਨੂੰ 50 ਰੁਪਏ ਦਾ ਨੋਟ ਦਿੱਤਾ। ਦੱਸੋ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਉਸਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਰੁਪਏ ਮੋੜੇਗਾ?

Ruksar bought a chocolate for Rs 15 and chips for Rs 26. She gave Rs 50 to shopkeeper. How much money does the shopkeeper return to Ruksar?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ: ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ 45 ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਨ। ਉਸ ਸਕੂਲ ਦੇ 12 ਕੰਪਿਊਟਰ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ 35 ਕੰਪਿਊਟਰ ਨਵੇਂ ਖਰੀਦ ਲਏ ਗਏ। ਦੱਸੋ ਹੁਣ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਹਨ?

There were 45 computers in a school of which 12 got damaged. The school bought 35 new computers. Now how many computers are there in school?

ਮਿਸ਼ਨ ਸਮਰੱਥ
ਵਰਕਸ਼ੀਟ- 5
ਆਓ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਖੇਡੀਏ!!

ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਹੱਲ ਕਰੋ।

Solve by understanding the given symbol.

$$666 + 222 =$$

$$800 + 543 =$$

$$345 + 123 =$$

$$1058 + 9878 =$$

$$3344 + 2233 =$$

ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਕੇ ਹੱਲ ਕਰੋ :

Understand symbol and solve :

$$305 \qquad 4337$$

$$+254 \qquad +1323$$

$$236 \qquad 1564$$

$$+217 \qquad +3039$$

ਪ੍ਰਸ਼ਨ: ਇੱਕ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ 379 ਲੜਕੇ ਅਤੇ 436 ਲੜਕੀਆਂ ਪੜ੍ਹਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਕਿੰਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ?

In a school 379 boys and 436 girls are studying. How many students are studying in the school ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ: ਰਾਜੂ ਨੇ ਬਜਾਰ ਵਿੱਚੋਂ 9550 ਰੁਪਏ ਦੀ ਇੱਕ ਅਲਮਾਰੀ ਅਤੇ 6220 ਰੁਪਏ ਦਾ ਇੱਕ ਮੇਜ਼ ਖਰੀਦਿਆ। ਰਾਜੂ ਨੇ ਕੁੱਲ ਕਿੰਨੇ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ?

Raju bought a cupboard costing Rs. 9550 and a table costing Rs. 6220 from the market. How much amount did Raju spend in total?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ: ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਹੱਲ ਕਰੋ।

Solve by understanding the given symbol.

$$443-221 =$$

$$556-189 =$$

$$2236-100 =$$

$$2276-1126 =$$

$$4444-1238 =$$

ਪ੍ਰਸ਼ਨ: ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਕੇ ਹੱਲ ਕਰੋ :

Understand the symbol and solve:

$$562 \qquad 6895$$

$$-111 \qquad -4156$$

$$\underline{\hspace{2cm}} \qquad \underline{\hspace{2cm}}$$

$$\underline{\hspace{2cm}} \qquad \underline{\hspace{2cm}}$$

$$854 \qquad 8975$$

$$-147 \qquad -2580$$

$$\underline{\hspace{2cm}} \qquad \underline{\hspace{2cm}}$$

$$\underline{\hspace{2cm}} \qquad \underline{\hspace{2cm}}$$

ਪ੍ਰਸ਼ਨ: 598 ਵਿੱਚ ਕੀ ਜੋੜੀਏ ਕਿ ਜੋੜਫਲ 990 ਬਣ ਜਾਵੇ?

What number must be added to 598 so that the sum becomes 990?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ: ਨੀਰਜ ਨੇ 1820 ਰੁਪਏ ਦਾ ਇੱਕ ਰੇਡੀਉ ਖਰੀਦਿਆ। ਉਸਨੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਨੂੰ 2000 ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ। ਉਸਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਰੁਪਏ ਵਾਪਿਸ ਮਿਲਣਗੇ?

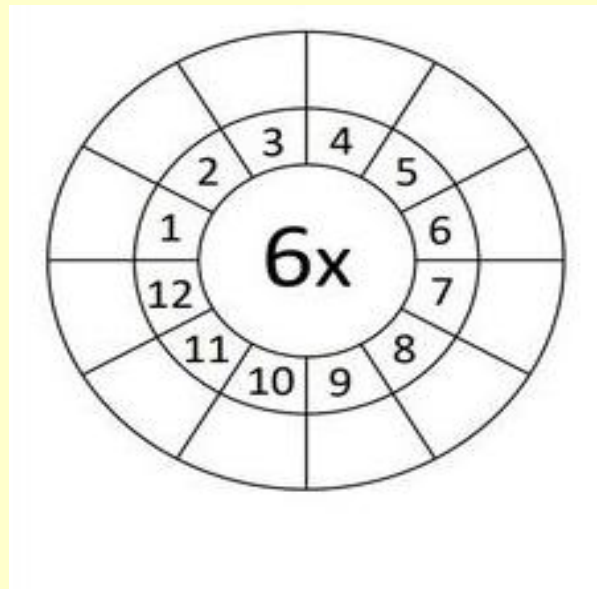
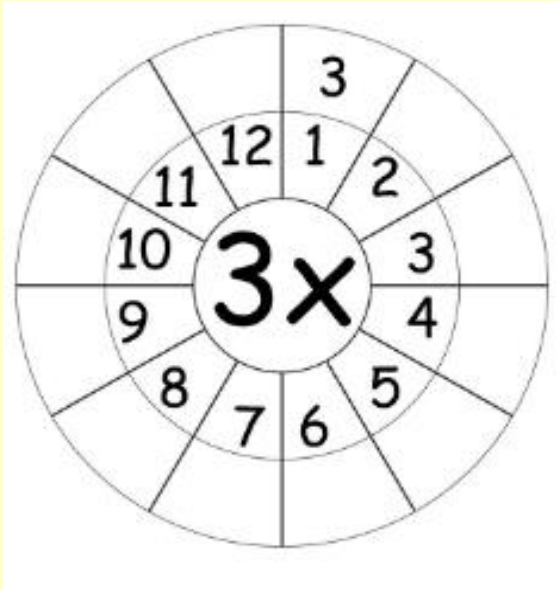
Niraj has bought a radio for Rs. 1820. He gives Rs. 2000 to the shopkeeper. How much amount will he get back?

ਮਿਸ਼ਨ ਸਮਰੱਥ

ਵਰਕਸ਼ੀਟ-6
ਆਓ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਖੇਡੀਏ!!

ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਕੇ ਹੱਲ ਕਰੋ :

Understand the symbol and solve:

ਪ੍ਰਸ਼ਨ: ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਹੱਲ ਕਰੋ।

Solve by observing the symbol

×	0	1	2	3	4
4					
5					
6					
7					
8					

ਪ੍ਰਸ਼ਨ: ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ।

Fill in the blanks:

$$7 \times 7 = \dots\dots$$

$$6 \times \dots\dots = 24$$

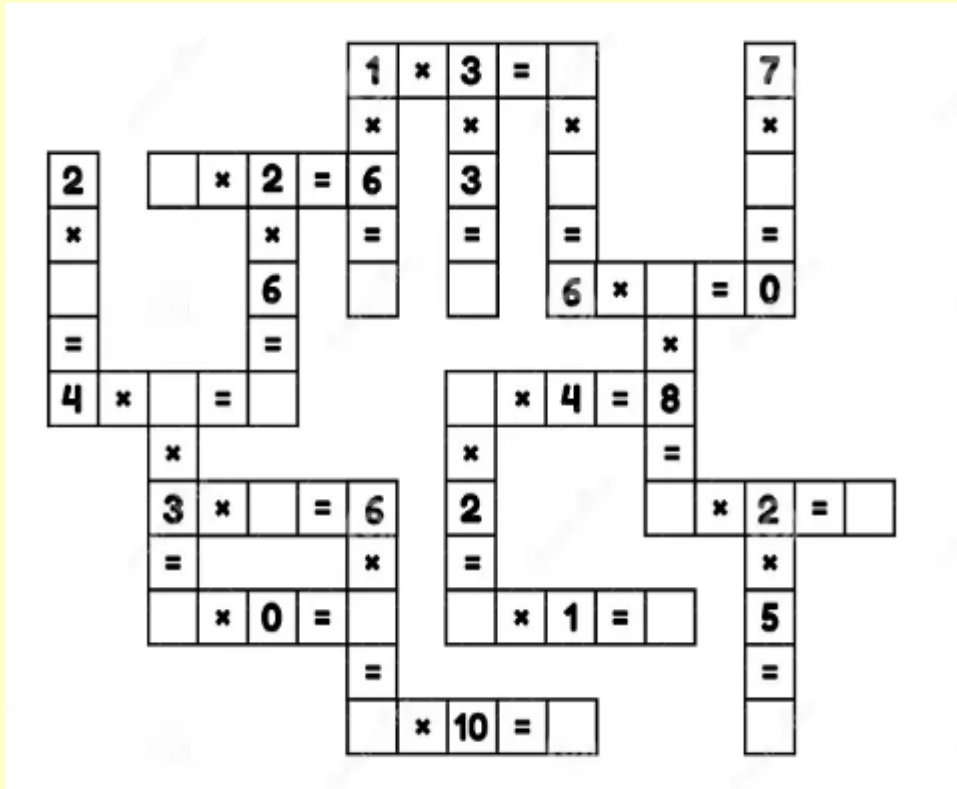
$$5 \times 8 = \dots\dots$$

$$8 \times \dots\dots = 64$$

$$9 \times 5 = \dots\dots$$

ਪ੍ਰਸ਼ਨ: ਚਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਹੱਲ ਕਰੋ।

Solve by observing the symbols.

ਪ੍ਰਸ਼ਨ: ਇੱਕ ਬੇਰੀ ਵਿੱਚ 35 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਦਾਲ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ 7 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਵਾਲੇ ਦਾਲ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਥੈਲੇ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ?

In a sack, there is 35 kg of pulse. How many packets of 7 kg pulse can be made?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ: ਇੱਕ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 48 ਬੱਚੇ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਹਰੇਕ ਬੈਂਚ 'ਤੇ 3 ਬੱਚੇ ਬੈਠੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਬੈਂਚ ਹਨ?

There are 48 students in a class. If 3 students are sitting on each bench, find the number of benches in the class?

Q1: ਮਿਸ਼ਨ ਸਮਰੱਥ ਦੀ ਬੁਕਲੈਟ ਵਿੱਚੋਂ 21 ਤੋਂ 30 ਵਰਕਸ਼ੀਟਾਂ ਹੱਲ ਕਰੋ

In Mission SAMRATH Booklet: Try to solve worksheet 21 to worksheet 30

Q2: ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਲਿੰਕ ਤੇ ਕਲਿਕ ਕਰਕੇ ਇਹਨਾਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਕਰੋ

Click on the following link and do these activities with your family members:

1. [Century Banao](#)
2. [Garam ya Thanda](#)

Q3: ਛੁੱਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਡਾਇਰੀ ਲਿਖਣ ਦੀ ਆਦਤ ਪਾਉ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੋਣਾ, ਟੀ.ਵੀ ਦੇਖਣਾ, ਮਾਂ ਬਾਪ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਾ, ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਸਮਾਂ ਨੋਟ ਕਰੋ।

Develop a habit of diary writing in your holidays. On one usual day note the amount of time spent by you in different activities like sleeping, watching T.V., helping your parents etc.

ਗਤੀਵਿਧੀ	ਸਮਾਂ (ਘੰਟਿਆਂ ਵਿੱਚ) Time (in hours)	ਸਮਾਂ (ਮਿੰਟਾਂ ਵਿੱਚ) Time (in minutes)	ਸਮਾਂ (ਭਿੰਨਾਂ ਵਿੱਚ) Time (in fractions)
1) ਸੋਣਾ/ sleeping			
2) ਟੀ.ਵੀ ਦੇਖਣਾ/ watching T.V			
3) ਮਾਂ ਬਾਪ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਾ/ helping parents			
4) ਖੇਡਣਾ/ playing			
5) ਪੜ੍ਹਣਾ/ studying			
6) ਕਸਰਤ ਕਰਨਾ/ Yoga			
7) ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ/ using mobile phone			

Q4: ਤੁਹਾਡੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਚੱਕਰ ਦੇ ਆਕਾਰ ਦੀਆਂ 5 ਵਸਤੂਆਂ ਲੱਭੋ।

Find five objects in your house which are of circular shape.

Q5: ਤੁਹਾਡੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਵਰਗ ਦੇ ਆਕਾਰ ਦੀਆਂ 5 ਵਸਤੂਆਂ ਲੱਭੋ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਪਰਿਮਾਪ ਪਤਾ ਕਰੋ। Find five objects in your house which are of square shape and measure its perimeter.

Q6: ਚੱਕਰ, ਆਇਤ ਅਤੇ ਤ੍ਰਿਭੁਜ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਬਣਾਉ।

Make a design using circles, rectangles and triangles.

Project Work

Q7: ਆਪਣੇ ਘਰ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦਾ ਬਜਟ ਬਣਾਓ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੱਦ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੋ:

ਮੱਦ	ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਖਰਚਾ
ਸਬਜੀ ਅਤੇ ਫੱਲ ਦਾ ਖਰਚਾ	
ਦੁੱਧ ਦਾ ਖਰਚਾ	
ਮਕਾਨ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਦਾ ਖਰਚਾ	
ਆਣ-ਜਾਣ ਦਾ ਖਰਚਾ	
ਕੱਪੜਿਆਂ ਦਾ ਖਰਚਾ	
ਖਾਨ ਪੀਣ (ਰਾਸ਼ਨ) ਦਾ ਖਰਚਾ	
ਸਟੇਸ਼ਨਰੀ ਦਾ ਖਰਚਾ	
ਪੈਟਰੋਲ/ ਡੀਜਲ ਦਾ ਖਰਚਾ	
ਦਵਾਈਆਂ ਦਾ ਖਰਚਾ	
ਪਾਣੀ ਦਾ ਬਿੱਲ	
ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਬਿੱਲ	
ਮਨੋਰੰਜਨ	
ਕੁੱਲ ਖਰਚਾ	
<p>ਤੁਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਕੁੱਲ ਖਰਚ ਵਿੱਚ 1500 ਰੁਪਏ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਇਹ ਕਟੌਤੀ ਤੁਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਕਰੋਗੇ? 1500 ਰੁਪਏ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਇਹ ਸਾਰਣੀ ਦੁਬਾਰਾ ਬਣਾਉ।</p>	
<p>ਨੋਟ: ਇਸ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਵੱਡੇ ਭੈਣ ਭਰਾ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ</p>	

ਮਿਸ਼ਨ ਸਮਰੱਥ
ਵਰਕਸ਼ੀਟ- 1
ਆਓ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਖੇਡੀਏ!!

ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਹੱਲ ਕਰੋ।

Solve by understanding the given symbol.

$$305 + 289 =$$

$$909 + 506 =$$

$$493 + 309 =$$

$$9739 + 6528 =$$

$$2636 + 599 =$$

ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਕੇ ਹੱਲ ਕਰੋ :

Understand symbol and solve :

$$112 \qquad 3486$$

$$+2709 \qquad +4306$$

$$506 \qquad 2186$$

$$+909 \qquad + 476$$

ਇੱਕ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ 359 ਲੜਕੇ ਅਤੇ 436 ਲੜਕੀਆਂ ਪੜ੍ਹਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਕਿੰਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ?

In a school 359 boys and 436 girls are studying. How many students are studying in the school ?

ਰਾਜੂ ਨੇ ਬਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚੋਂ 9550 ਰੁਪਏ ਦੀ ਇੱਕ ਅਲਮਾਰੀ ਅਤੇ 6990 ਰੁਪਏ ਦਾ ਇੱਕ ਮੇਜ਼ ਖਰੀਦਿਆ। ਰਾਜੂ ਨੇ ਕੁੱਲ ਕਿੰਨੇ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ?

Raju bought a cupboard costing Rs. 9550 and a table costing Rs. 6990 from the market. How much amount did Raju spend in total?

ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਹੱਲ ਕਰੋ।

Solve by understanding the given symbol.

$$795-199 =$$

$$996-848 =$$

$$776-499 =$$

$$2256-1128 =$$

$$4451-1238 =$$

ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਕੇ ਹੱਲ ਕਰੋ :

Understand the symbol and solve:

$$643 \qquad 7800$$

$$-478 \qquad - 471$$

$$532 \qquad 10000$$

$$-289 \qquad - 9999$$

898 ਵਿੱਚ ਕੀ ਜੋੜੀਏ ਕਿ ਜੋੜਫਲ 990 ਬਣ ਜਾਵੇ?

What number must be added to 898 so that the sum becomes 990?

ਨੀਰਜ ਨੇ 1420 ਰੁਪਏ ਦਾ ਇੱਕ ਰੇਡੀਉ ਖਰੀਦਿਆ। ਉਸਨੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਨੂੰ 2000 ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ। ਉਸਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਰੁਪਏ ਵਾਪਿਸ ਮਿਲਣਗੇ?

Niraj has bought a radio for Rs. 1420. He gives Rs. 2000 to the shopkeeper. How much amount will he get back?

ਮਿਸ਼ਨ ਸਮਰੱਥ
ਵਰਕਸ਼ੀਟ- 2
ਆਓ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਖੇਡੀਏ!!

1. ਗੁਣਾ ਕਰੋ:

Multiply:

$963 \times 0 = \dots\dots\dots$

$567 \times 56 = \dots\dots\dots$

$40 \times 300 = \dots\dots\dots$

$309 \times 42 = \dots\dots\dots$

$3125 \times 533 = \dots\dots\dots$

$473 \times 999 = \dots\dots\dots$

2. ਇੱਕ ਸ਼ੋਰੂਮ ਵਿੱਚ 165 ਸਾਈਕਲ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਸਾਈਕਲ ਦੀ ਕੀਮਤ 4500 ਰੁਪਏ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਸਾਈਕਲਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਕੀਮਤ ਕਿੰਨੀ ਹੈ?

A showroom has 165 bicycles. Each bicycle costs Rs. 4500. What is the total cost of all the bicycles?

3. ਇੱਕ ਪੈਕਟ ਵਿੱਚ 600 ਚਾਕਲੇਟਾਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ 248 ਪੈਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀਆਂ ਚਾਕਲੇਟਾਂ ਹੋਣਗੀਆਂ?

A packet consists of 600 chocolates. How many chocolates are there in 248 such packets?

4. ਹੱਲ ਕਰੋ।

Solve it.

$$7 \overline{)827}$$

$$24 \overline{)672}$$

$$9 \overline{)638}$$

$$31 \overline{)682}$$

5. ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ।

Fill in the blanks:

$$1652 \div 7 = \dots\dots$$

$$2107 \div 9 = \dots\dots$$

$$3046 \div 13 = \dots\dots$$

$$12321 \div 11 = \dots\dots$$

$$27661 \div 12 = \dots\dots$$

6. ਰੇਲਗਡੀ ਦੀ ਇੱਕ ਟਿਕਟ ਦਾ ਮੁੱਲ 24 ਰੁਪਏ ਹੈ। ਪੂਜਾ ਨੇ ਟਿਕਟਾਂ ਲੈਣ ਲਈ 576 ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਕਿੰਨੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਲਈਆਂ?

A train ticket costs Rs.24. Pooja paid Rs.576 to buy tickets, so, how many tickets did she buy?

7. 178 ਪੈਨ 15 ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਵੰਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਪੈਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪਤਾ ਕਰੋ।

178 pens are distributed among 15 children equally. Find the number of pens left after distribution.

ਮਿਸ਼ਨ ਸਮਰੱਥ
ਵਰਕਸ਼ੀਟ- 3
ਸੰਪੂਰਨ ਸੰਖਿਆਵਾਂ

1. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਦਾ ਉਲਟ ਲਿਖੋ :

Write the opposite of the following:

- a) 500 ਰੁਪਏ ਦਾ ਲਾਭ/ A profit of Rs. 500
b) ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚੋਂ 70 ਰੁਪਏ ਕਢਵਾਉਣਾ/ A withdrawal of Rs. 70 from bank account.

2. ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਖਿਆ ਰੇਖਾ ਤੇ ਦਰਸਾਉ।

Represent the following numbers on number line.

- a) -5 b) +3

3. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਜੋੜਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਕਿਹੜੀ ਸੰਖਿਆ, ਸੰਖਿਆ ਰੇਖਾ 'ਤੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਹੈ ।

In each of the following pairs, which number is to the right of other on the number line.

- a) 2, 9 b) -11, 10

4. -15 ਤੋਂ ਵੱਡੀਆਂ ਪੰਜ ਸੰਪੂਰਨ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਲਿਖੋ ।

Write five integers greater than '-15'.

5. 0 ਤੋਂ ਵੱਡੀਆਂ ਪੰਜ ਸੰਪੂਰਨ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਲਿਖੋ ।

Write five integers greater than 0.

6. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸੰਪੂਰਨ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਵੱਧਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ ।

Arrange the following integers in ascending order.

8, -3, 7, 0, -9, -6

7. ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਸੰਪੂਰਨ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

Arrange the following integers in descending order.

-9, 3, 4, -6, 8, -3

8. ਸੰਖਿਆ ਰੇਖਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਸੰਪੂਰਨ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਦਾ ਜੋੜ ਪਤਾ ਕਰੋ ।

Using number line add the following integers.

a) $5 + (-11)$

b) $(-2) + 4 + (-5)$

9. ਮੁੱਲ ਪਤਾ ਕਰੋ: Find the value of:

a) $15 - (-5) + 12 + (-8) + (-3)$

b) $160 + (-150) + (-130) - (-100)$

10. ਦਿੱਤੇ ਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਸੰਪੂਰਨ ਸੰਖਿਆ ਭਰੋ । Fill the suitable integer in box.

a) $2 + \square = 0$

b) $-5 + \square = 0$

11. ਸੰਖਿਆ ਰੇਖਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਘਟਾਓ।

Subtract using number line.

a) -7 ਵਿੱਚੋਂ 5

b) 8 ਵਿੱਚੋਂ -2

12. ਸਰਲ ਕਰੋ। Simplify.

a) $2 - 4 + 6 - 8 - 10$

b) $4 - (-9) + 7 - (-3)$

13. ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਦੀ ਅਗੇਤਰ ਅਤੇ ਪਿਛੇਤਰ ਸੰਖਿਆ ਪਤਾ ਕਰੋ।

Write the successor and predecessor of the following.

(a) -15

b) 27

ਮਿਸ਼ਨ ਸਮਰੱਥ
ਵਰਕਸ਼ੀਟ- 4

ਭਿੰਨਾਂ

1. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹਰੇਕ ਲਈ ਭਿੰਨ ਲਿਖੋ -

Write the fraction for each of the following:

a) ਅੱਧਾ/ Half b) ਦੋ - ਪੰਜਵਾਂ/ Two-Fifth

2. a) 4 ਮਹੀਨੇ ਇਕ ਸਾਲ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਭਿੰਨ ਹੈ ?

What fraction of a year is 4 months?

b) 10 ਘੰਟੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਭਿੰਨ ਹੈ ?

What fraction of a day is 10 hours?

3. ਹੇਠਾਂ ਲਿਖਿਆਂ ਲਈ ਅੰਸ਼ ਅਤੇ ਹਰ ਲਿਖੋ -

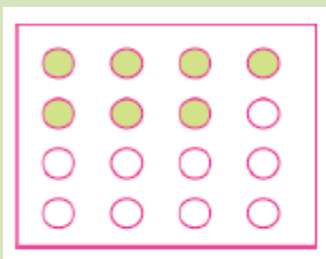
Write the numerator and the denominator for the following:

a) $\frac{2}{3}$ b) $\frac{1}{4}$

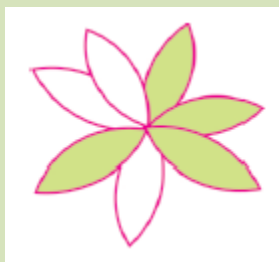
4. ਛਾਇਆ - ਅੰਕਿਤ ਭਾਗ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਵਾਲੀ ਭਿੰਨ ਲਿਖੋ:

Write the fraction representing the shaded portion:

a)

b)

5. 6ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ, 24 ਲੜਕੇ ਅਤੇ 18 ਲੜਕੀਆਂ ਹਨ। ਲੜਕੇ ਅਤੇ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁੱਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਭਿੰਨ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ?

In class 6th, there are 24 boys and 18 girls. What fraction of total students represent boys and girls.

6. ਇੱਕ ਥੈਲੇ ਵਿੱਚ 6 ਲਾਲ ਗੋਦਾਂ ਅਤੇ 7 ਨੀਲੀਆਂ ਗੋਦਾਂ ਹਨ ।ਲਾਲ ਅਤੇ ਨੀਲੀਆਂ ਗੋਦਾਂ, ਕੁੱਲ ਗੋਦਾਂ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਭਿੰਨ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ?

A bag contains 6 red balls and 7 blue balls. What fraction of balls represent red and blue colour?

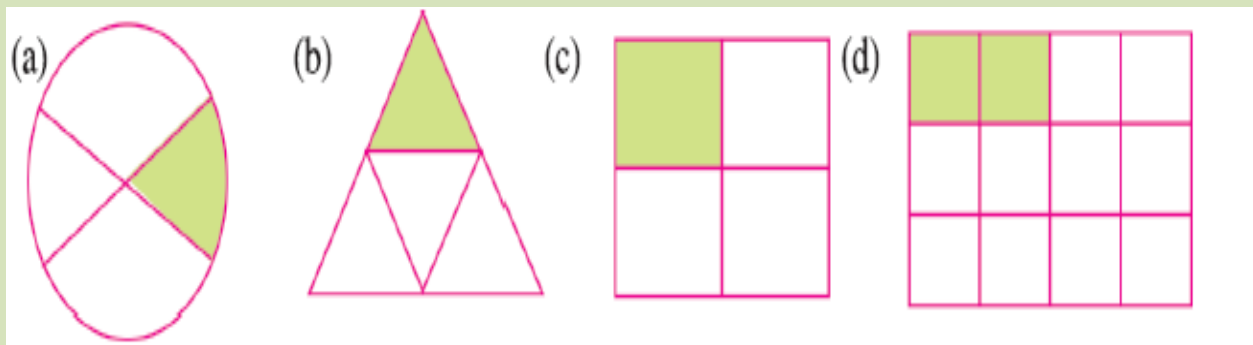
7. ਪਤਾ ਕਰੋ/ Find

a) 20 ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ $\frac{3}{5}$ / $\frac{3}{5}$ of 20 books

b) 21 ਸੇਬਾਂ ਦਾ $\frac{4}{7}$ / $\frac{4}{7}$ of 21 apples

8. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਉਚਿਤ ਭਿੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ?

Which of the following does not represent any fraction?

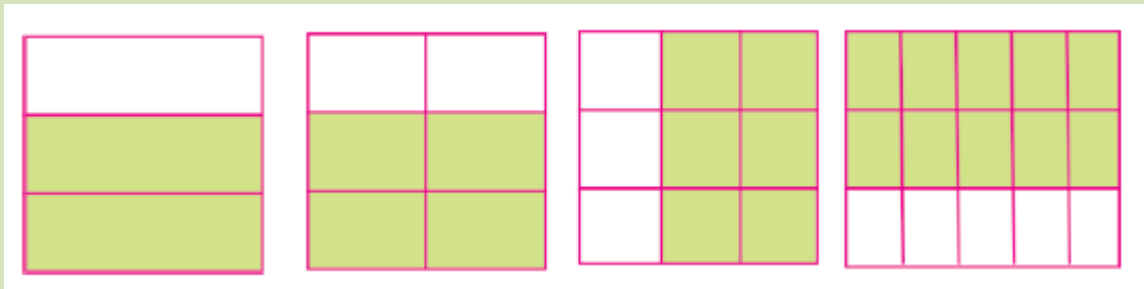

ਮਿਸ਼ਨ ਸਮਰੱਥ
ਵਰਕਸ਼ੀਟ- 5
ਭਿੰਨਾਂ

1. ਛਾਇਆ - ਅੰਕਿਤ ਭਾਗ ਲਈ ਭਿੰਨ ਲਿਖੋ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰੋ ਕਿ ਇਹ ਭਿੰਨਾਂ ਤੁੱਲ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ?

Write the fraction for the shaded part and check whether these fractions are equivalent or not?

a)

b)

2. ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਤੁੱਲ ਭਿੰਨ (ਸਰਲਤਮ ਰੂਪ) ਲਿਖੋ।

Write the lowest equivalent fraction (simplest form) of:

a) $\frac{10}{25}$

b) $\frac{27}{54}$

3. $\frac{3}{5}$ ਦੀ ਤੁੱਲ ਭਿੰਨ ਪਤਾ ਕਰੋ, ਜਿਸਦਾ:

Find the equivalent fraction of $\frac{3}{5}$, having

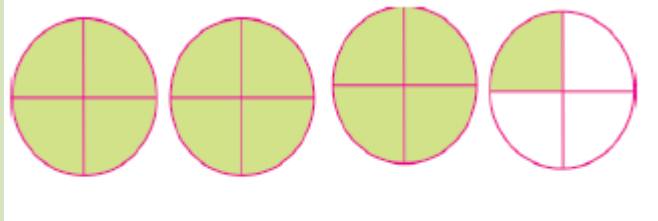
a) ਅੰਸ਼ 18/ numerator 18

b) ਹਰ 20/ denominator 20

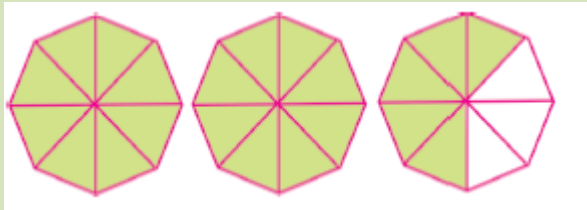
4. ਛਾਇਆ - ਅੰਕਿਤ ਭਾਗ ਨੂੰ ਅਣਉਚਿਤ ਭਿੰਨਾਂ ਅਤੇ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਭਿੰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਉ।

Express the shaded portion as improper fraction and mixed fraction:

a)

b)

5. ਸਾਕਸ਼ੀ ਆਪਣੀ ਯਾਤਰਾ ਦਾ $\frac{1}{3}$ ਹਿੱਸਾ ਕਾਰ ਰਾਹੀਂ, $\frac{1}{5}$ ਹਿੱਸਾ ਰਿਕਸ਼ਾ ਰਾਹੀਂ ਅਤੇ $\frac{2}{15}$ ਹਿੱਸਾ ਪੈਦਲ ਤੈਅ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪਤਾ ਕਰੋ ਕਿ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਵੱਧ ਹਿੱਸਾ ਕਿਹੜੇ ਸਾਧਨ ਰਾਹੀਂ ਤੈਅ ਕੀਤਾ?

Sakshi covered $\frac{1}{3}$ of her journey by car, $\frac{1}{5}$ by rickshaw and $\frac{2}{15}$ on foot. Find by which means, she covered the major part of her journey.

6. ਭਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਗੁਣਾ ਕਰਕੇ ਨਿਊਨਤਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

Multiply the fractions and reduce it to the lowest form (If possible):

a) $\frac{2}{7} \times \frac{7}{9}$

b) $\frac{1}{3} \times \frac{15}{8}$

ਮਿਸ਼ਨ ਸਮਰੱਥ
ਵਰਕਸ਼ੀਟ- 6
ਭਿੰਨਾਂ

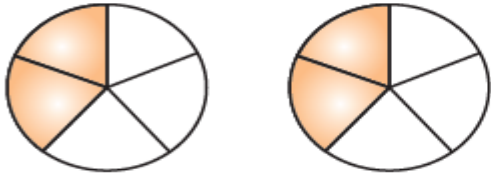
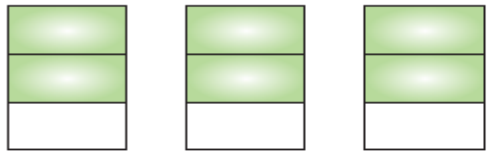
1. ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਭਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਗੁਣਾ ਕਰੋ।

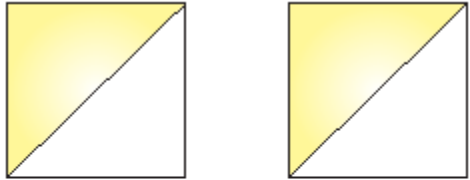
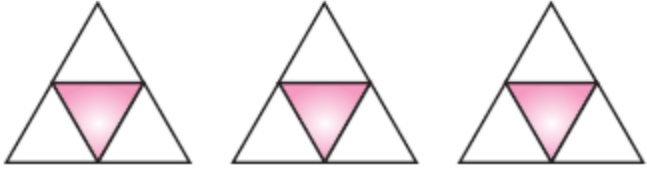
Multiply the following fractions:

a) $\frac{3}{2} \times 5\frac{1}{3}$

b) $\frac{1}{7} \times 5\frac{2}{3}$

2. ਮਿਲਾਨ ਕਰੋ: Match the following:

(a)		(i) $3 \times \frac{1}{4}$
(b)		(ii) $2 \times \frac{2}{5}$

(c)		(iii) $3 \times \frac{2}{3}$
(d)		(iv) $2 \times \frac{1}{2}$

3. ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਮੀਟਰ ਕੱਪੜੇ ਦੀ ਕੀਮਤ Rs. $120\frac{1}{4}$ ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਟਰ ਹੈ ਤਾਂ $4\frac{1}{3}$ ਮੀਟਰ ਕੱਪੜੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਪਤਾ ਕਰੋ।

If a cloth costs Rs. $120\frac{1}{4}$ per metre, find the cost of $4\frac{1}{3}$ metre of this cloth.

4. ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਭਿੰਨਾਂ ਦਾ ਉਲਟਕ੍ਰਮ ਪਤਾ ਕਰੋ।

Find the reciprocal of each of the following fraction.

a) $\frac{2}{7}$

b) $\frac{3}{2}$

5. ਹੱਲ ਕਰੋ (ਭਿੰਨ ਦੀ ਪੂਰਨ ਸੰਖਿਆ ਨਾਲ ਭਾਗ)

Solve the following (Division of a fraction by a non zero whole number)

a) $\frac{19}{6} \div 10$

b) $\frac{4}{9} \div 5$

6. ਦਰਸਾਓ/ Express:

A) 1 ਦਿਨ ਨੂੰ 1 ਹਫ਼ਤੇ ਦੀ ਭਿੰਨ ਵਿੱਚ

1 day as a fraction of 1 week.

B) 40 ਸੈਕਿੰਡ ਨੂੰ ਇਕ ਮਿੰਟ ਦੀ ਭਿੰਨ ਵਿੱਚ

40 seconds as a fraction of 1 minute.

7. ਭਿੰਨਾਂ $\frac{3}{4}$, $\frac{7}{8}$, $\frac{15}{12}$ ਨੂੰ ਘੱਟਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਵਿਵਸਥਿਤ ਕਰੋ।

Arrange the fractions $\frac{3}{4}$, $\frac{7}{8}$, $\frac{15}{12}$ in descending order.

8. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਮਿਸ਼੍ਰਿਤ ਭਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਅਣਉਚਿਤ ਭਿੰਨਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਓ।

Express each of the following mixed fractions as improper fractions.

a) $2\frac{1}{3}$

b) $5\frac{2}{7}$

9. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਹਰੇਕ ਭਿੰਨ ਨੂੰ ਮਿਸ਼੍ਰਿਤ ਭਿੰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਓ, ਚਿਤਰ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਦਰਸਾਓ।

Express each of the following as mixed fractions. Also represent with diagrams.

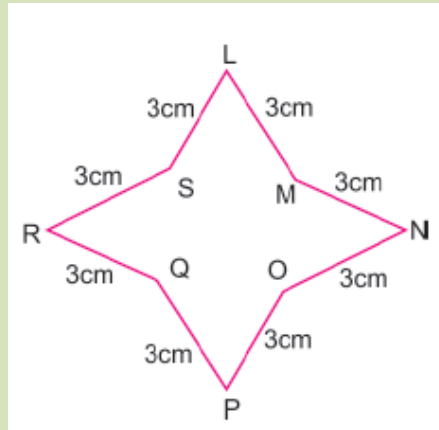
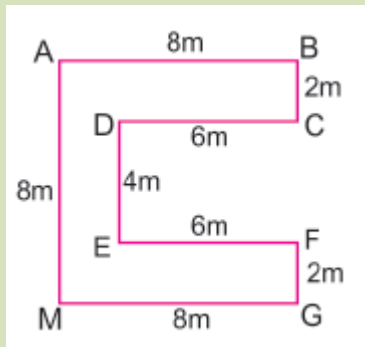
a) $\frac{27}{5}$

b) $\frac{13}{4}$

ਮਿਸ਼ਨ ਸਮਰੱਥ
ਵਰਕਸ਼ੀਟ- 7
ਪਰਿਮਾਪ ਅਤੇ ਖੇਤਰਫਲ

1. ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਦਾ ਪਰਿਮਾਪ ਪਤਾ ਕਰੋ:

Find the perimeter of the following shapes:

2. ਇੱਕ ਵਰਗ ਦਾ ਪਰਿਮਾਪ 68 ਸਮ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਖੇਤਰਫਲ ਪਤਾ ਕਰੋ।

The perimeter of the square is 68cm. Find its area.

3. ਇੱਕ ਆਇਤਾਕਾਰ ਪਲਾਟ ਦੀ ਲੰਬਾਈ 90 ਮੀ: ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਖੇਤਰਫਲ 1800 ਵਰਗ ਮੀ: ਹੈ।
ਪਲਾਟ ਦੀ ਚੌੜਾਈ ਪਤਾ ਕਰੋ।

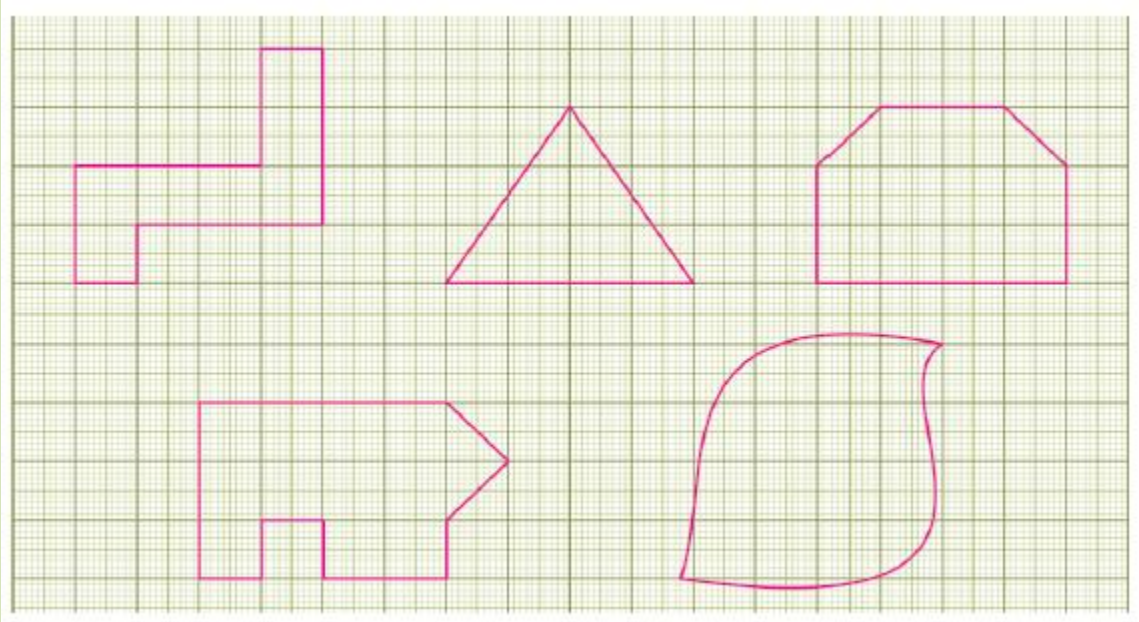
The length of a rectangular plot is 90m and its area is 1800 sq.m. Find the breadth of the plot.

4. 12cm × 10cm ਮਾਪ ਦੇ ਆਇਤ ਦਾ ਖੇਤਰਫਲ ਕੀ ਹੈ?

What is the area of a rectangle of dimensions 12cm × 10cm?

5. ਪੂਰੇ ਵਰਗਾਂ, ਅੱਧੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਰਗਾਂ ਅਤੇ ਅੱਧੇ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰਕੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਰੇਕ ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਖੇਤਰਫਲ ਪਤਾ ਕਰੋ।

Find the approximate area of each of the following figures by counting the number of squares-complete, more than half and exactly half.

6. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਚਿੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਵਰਗਾਂ ਅਤੇ ਆਇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਖੇਤਰਫਲ ਪਤਾ ਕਰੋ:

Find the area of the following figures by splitting it into rectangles and squares:

